

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ПРАВА ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ:
ПРИКЛАДНИЙ АСПЕКТ**

Збірник матеріалів

І Всеукраїнської науково-практичної конференції

12 грудня 2025 року

Київ 2025

Організаційний комітет:

- Голова** Тетяна Марена, в.о. ректора МДУ, кандидат економічних наук, доцент;
- Заступник голови** Світлана КАЛІНІНА, декан економіко-правового факультету, доктор економічних наук, професор;
- Члени оргкомітету:** Вікторія ГРИГОР'ЄВА, завідувач кафедри права, кандидат юридичних наук, доцент;
Юлія КАМАРДІНА, доцент кафедри права, кандидат юридичних наук, доцент;
Аліна НАДЕЖДЕНКО, доцент кафедри права, кандидат наук з державного управління;
Анна ПОЛІТОВА, доцент кафедри права, кандидат юридичних наук, доцент;
Юлія КОВЕЙНО, доцент кафедри права, доктор філософії;
Галина ТИХОМИРОВА, доцент кафедри права, кандидат юридичних наук, доцент

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою економіко-правового факультету Маріупольського державного університету (протокол № 5 від 24.12.25 р.)

П 68 Права людини в умовах воєнного стану: прикладний аспект: зб. матеріалів І Всеукр. наук.-практ. онлайн конф., м. Київ, 12 груд. 2025 р. / за заг. ред. Т. В. Марени.– Київ : МДУ, 2025.– 201 с.

Збірник містить матеріали І Всеукраїнської науково-практичної онлайн конференції «Права людини в умовах воєнного стану: прикладний аспект», яка відбулася 12 грудня 2025 року в Маріупольському державному університеті. Посвідчення №611 про реєстрацію проведення заходу від 11 вересня 2025 р. в ДНУ «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації» (УкрІНТЕІ)).

У матеріалах висвітлюються особливості реалізації прав людини в умовах воєнного стану за напрямками: права людини крізь призму сучасних викликів і загроз; міжнародні стандарти та практика Європейського суду з прав людини щодо воєнних конфліктів; кліматична справедливість та права майбутніх поколінь.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та здобувачам вищої освіти, а також усім, хто цікавиться проблемами реалізації та захисту прав людини в умовах воєнного стану в Україні.

У збірнику максимально точно відображається авторська орфографія та пунктуація. Редакція не несе відповідальності за авторський стиль тез, опублікованих у збірнику.

Маріупольський
університет

АСОЦІАЦІЯ
ПРАВНИКІВ
УКРАЇНИ
UKRAINIAN BAR
ASSOCIATION

Маріуполь

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

**Маріупольський державний університет
Інститут держави і права імені В.М. Корецького Національної
академії наук України
Регіональне представництво Уповноваженого Верховного Ради
України з прав людини
в Донецькій і Луганській областях
Відділення Асоціації правників України в Донецькій області
Благодійна організація «Благодійний фонд «ЯМаріуполь»
Благодійна організація "Благодійний фонд "Право на Захист", яка є
виконавчим партнером Управління Верховного Комісара з питань
біженців ООН
Комунальний заклад позашкільної освіти
"Київська Мала академія наук учнівської молоді"**

ПРОГРАМА
I Всеукраїнської науково-практичної онлайн конференції
«ПРАВА ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ПРИКЛАДНИЙ АСПЕКТ»
12 грудня 2025 року

Тематичні напрямки роботи конференції:

- 1. Права людини крізь призму сучасних викликів і загроз.**
- 2. Міжнародні стандарти та практика Європейського суду з прав людини щодо воєнних конфліктів.**
- 3. Кліматична справедливість та права майбутніх поколінь.**

План роботи конференції:

- 11:00 – 11:30 Відкриття конференції, вітальне слово
11:30 – 13:40 Засідання відкритої дискусійної панелі
14:00 – 15:00 Підведення підсумків, закриття конференції

Регламент роботи

Вітальне слово – до 10 хвилин

Доповідь – до 15 хвилин.

Виступ у дискусії – до 5 хвилин.

Робочі мови конференції: українська, англійська.

Модератор:

Григор'єва Вікторія к.ю.н., доцент, завідувач кафедри права, Голова ради Відділення Асоціації правників України в Донецькій області

Камардіна Юлія Вікторівна к.ю.н, доцент, доцент кафедри права Маріупольського державного університету

Вітання

ДЕМИДОВА Юлія Олексіївна проректор з науково-педагогічної роботи та молодіжної політики Маріупольського державного університету

КАЛІНІНА Світлана Петрівна, д.е.н., професор, декан економіко-правового факультету Маріупольського державного університету

МИХАЛЬОВ Дмитро Олександрович Представник Уповноваженого Верховного Ради України з прав людини в Донецькій і Луганській областях

КАМІНСЬКА Наталія Василівна, доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу міжнародного права та права Європейського Союзу Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України

КОТ Тетяна, завідувачка відділення філософії та суспільствознавства, керівниця секції «Правознавство», керівниця гуртка-методистка, Відмінник столичної освіти

Доповіді

Малишева Наталія Рафаелівна, доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України, завідувач відділом проблем аграрного, земельного, екологічного та космічного права Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України

ДОСТУП ДО ЕКОЛОГІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: МЕЖІ ОБМЕЖЕННЯ ТА НОРМАТИВНІ ВИМОГИ ПРОЗОРОСТІ

Савенко Назарій, Головний спеціаліст Відділу сприяння роботи регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради з прав людини

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНИХ

Дресвяннікова Віолета, юрист центру підтримки та допомоги переселенцям ЯМариуполь у м. Запоріжжя

ЮРИДИЧНІ ТА ПРАВОВІ ОСОБЛИВОСТІ МОЛОДІ ЗІ СТАТУСОМ ВПО

Шамара Роман, юрист Благодійної організації «Благодійний фонд «Право на Захист», яка є виконавчим партнером Управління Верховного Комісара з питань біженців ООН

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК БЕЗГРОМАДЯНСТВА ТА ВІЙНИ: ЯК ВІЙНА ВПЛИВАЄ НА ПОШИРЕННЯ БЕЗГРОМАДЯНСТВА ТА ДОСТУП ДО РЕАЛІЗАЦІЇ БАЗОВИХ ПРАВ

Ковейно Юлія, доктор філософії, доцент кафедри права Маріупольського державного університету, м. Київ, Академічний координатор проєкту Erasmus plus programme Climate justice living lab

КЛІМАТИЧНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ

Стоянова Анастасія, вихованка відділення філософії та суспільствознавства КЗПО "Київська Мала академія наук учнівської молоді", учениця 11 класу ТОВ «ЦЕНТР ОСВІТИ «ОПТИМА».

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В ПРОЦЕСІ РЕІНТЕГРАЦІЇ ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1: ПРАВА ЛЮДИНИ КРИЗЬ ПРИЗМУ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ І ЗАГРОЗ	10
<i>Аксенова А.О., Ковбан А.В.</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ВЕДЕННЯ КОЛЕКТИВНИХ ПЕРЕГОВОРІВ: СТРАТЕГІЇ, ТАКТИКИ ТА ШЛЯХИ ДОСЯГНЕННЯ КОНСЕНСУСУ	10
<i>Андрущак Д.С.</i> ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦІ ЖІНОК В УКРАЇНІ.....	12
<i>Бершадська К.</i> ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ У ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ: ДОСВІД ЄС ТА УКРАЇНИ.....	14
<i>Белоусенко К.О.</i> ОСОБЛИВОСТІ РЕГУЛЮВАННЯ КОЛЕКТИВНИХ ДОГОВОРІВ ТА УГОД.....	16
<i>Бундак О.А.</i> ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ТА СВОБОДА СЛОВА: МЕЖІ ДОПУСТИМОГО ПІД ЧАС ЗОВНІШНЬОЇ АГРЕСІЇ.....	18
<i>Буніч Д.І.</i> ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СУДОВО-ПОЧЕРКОЗНАВЧИХ ЕКСПЕРТИЗ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	24
<i>Галушко І.В.</i> ІНТЕГРАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ ВРЯДУВАННЯ У ВІДБУДОВІ ТА РОЗВИТКУ ГРОМАД	27
<i>Гловюк І.В.</i> ДЕЯКІ ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ПРОФЕСІЙНУ ПРАВНИЧУ ДОПОМОГУ ПРИ ОСКАРЖЕННІ СУДОВИХ РІШЕНЬ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ.....	29
<i>Гончаров М.В.</i> ДО ПИТАННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ ДЖЕРЕЛ ЗАГРОЗ ІНФОРМАЦІЙНІЙ БЕЗПЕЦІ	31
<i>Нончаров А. V.</i> SOME ASPECTS OF RESEARCH ON THE HUMAN RIGHT TO SOCIAL PROTECTION	35
<i>Дацюк Т.К.</i> РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ПІДТРИМЦІ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ УМОВАХ ВІЙНИ.....	38
<i>Демиденко В.О.</i> ГІБРИДНІ ЗАГРОЗИ СТІЙКОСТІ ДЕРЖАВНОГО ТА МУНІЦИПАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ПЕРЕХОДУ ДО НИЗЬКОЇ ВОЄННОЇ ІНТЕНСИВНОСТІ.....	41
<i>Дере Я.</i> ЗЛОЧИН АГРЕСІЇ ЯК ПЕРШОПРИЧИНА МАСОВИХ ПОРУШЕНЬ ПРАВ ЛЮДИНИ: РОЛЬ СПЕЦІАЛЬНОГО ТРИБУНАЛУ	44
<i>Дзигар Д.С.</i> ДИРЕКТИВА ЄС ПРО ТИМЧАСОВИЙ ЗАХИСТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ПРАВ ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ З УКРАЇНИ В УМОВАХ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ	46
<i>Дунаєва Т.Є.</i> ПРАВА ЛЮДИНИ І КРИМІНАЛЬНА ПРОЦЕСУАЛЬНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ ЩОДО ПРІОРИТЕЗАЦІЇ КОРУПЦІЙНИХ ТА ПОВ'ЯЗАНИХ З КОРУПЦІЄЮ ПРАВОПОРУШЕНЬ ЗА УМОВ ВОЄННОГО СТАНУ	50
<i>Єрмакова К., Драна Д.С.</i> ЗАХИСТ ПРАВ ВРАЗЛИВИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ В ПЕРІОД НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ	52
<i>Заїка Ю.О.</i> ЗАХИСТ СПАДКОВИХ ПРАВ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ РЕКОДИФІКАЦІЇ	54
<i>Золотий А.Б., Марценко Н.С.</i> ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ПРИВАТНІСТЬ У КОНТЕКСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СИСТЕМИ РЕЄСТРАЦІЇ В'ЇЗДУ/ВИЇЗДУ (EES)	56
<i>Зудова В.О.</i> ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД	59
<i>Каратуманова А.А.</i> КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМ ЯК ГАРАНТІЯ ДОТРИМАННЯ ПРАВ І СВОБОД ОСОБИ.....	61
<i>Касумова А.О., Драна Д.С.</i> ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПРАВ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ ТА АКТУАЛЬНІ ВИКЛИКИ	64

Касумова А.О., Драна Д.С. ЕЛЕКТРОННЕ ПРАВОСУДДЯ В ГОСПОДАРСЬКОМУ ПРОЦЕСІ ПІД ЧАС ВІЙНИ: ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ ТА ЗАХИСТ ПРАВ УЧАСНИКІВ СПРАВИ	67
Кащина І.С. ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ У СФЕРІ ПРАЦІ ПІД ЧАС ВІЙНИ: МЕХАНІЗМИ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАХИСТУ	69
Князькова Л.М. СТУДЕНТСЬКИЙ ТРУДОВИЙ ДОГОВІР ЯК ФОРМА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ	72
Козут І.А. НЕВНЕСЕННЯ ВІДОМОСТЕЙ ДО ЄРДР ЯК СИСТЕМНА ПРОБЛЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ	75
Луньова А., Драна Д.С. ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ ПІД ЧАС ВОЄННИХ ДІЙ: АКТУАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ	78
Луценко Ю.В. ДО ПРОБЛЕМ ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ У СФЕРІ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	80
Магац В.М., Ковбан А.В. ОСОБЛИВОСТІ ВИДІВ ТРУДОВИХ ДОГОВОРІВ	85
Надежденко А.О. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ УКРАЇНИ КРІЗЬ ПРИЗМУ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ДЛЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ	87
Негру В.І. ВИКЛИКИ ЮРИСДИКЦІЇ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД	90
Нирка О.Б., Драна Д.С. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ПІД ЧАС ВІЙНИ: БАЛАНС МІЖ БЕЗПЕКОЮ ТА СВОБОДОЮ ПІДПРИЄМНИЦТВА	93
Нирка О.Б., Драна Д.С. ОСОБЛИВОСТІ РОЗГЛЯДУ ГОСПОДАРСЬКИХ СПОРІВ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ: ДОСТУП ДО ПРАВОСУДДЯ ТА ПРОЦЕСУАЛЬНІ РИЗИКИ	95
Одуденко Д.С. ІНФОРМАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВПЛИВУ ПІД ЧАС ВІЙНИ	97
Orlov V.A. TERRITORIALE GEMEINDEN ALS SCHLÜSSEL-AKTEURE BEI DER GEWÄHRLEISTUNG DER RECHTE VON VERTRIEBENEN PERSONEN BEI DER RÜCKKEHR AUS DER EU	100
Павленко Р.В. ОКРЕМІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА МАРОДЕРСТВО	103
Паркер М.О. ГУМАНІЗАЦІЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА СТАТТЯМИ 336, 407, 408 ККУ ЯК МЕХАНІЗМ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ	105
Приходько А.В. ПОТОЧНІ ВИКЛИКИ ПРАВАМ УКРАЇНСЬКИХ МОРЯКІВ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ	108
Пучка О.С. ПРАВА ЛЮДИНИ КРІЗЬ ПРИЗМУ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ ТА ЗАГРОЗ	112
Саврак П.С. МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ГАРАНТУВАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ: ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ГРОМАД В УМОВАХ ВІЙНИ	114
Салагуб Л.І. ПРАВО НА ДОСТУП ДО “EDUCATIONAL MAINSTREAM” ЗАВДЯКИ ІСТОРИКУ ТА ПРОВІДНОМУ ФАХІВЦЮ ПО РОБОТІЗ АСПІРАНТАМИ В ОДНІЙ ОСОБІ	117
Самохіна Д.Р. ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА ЯК СУБ’ЄКТ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ У ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД	120
Сахно А.П., Ткачук В.С. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ	122
Сідоренко Ю.М. ДОКТРИНАЛЬНІ ПИТАННЯ ОЦІНКИ ДЕПОРТАЦІЇ ЕТНИЧНИХ ГРУП	124
Славко А.С. ПРАВО НА ПРАВДУ В ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ТРИБУНАЛУ ДЛЯ КОЛИШНЬОЇ ЮГОСЛАВІЇ	128

Сніжко С.В. ПРАВА ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ: ГАРАНТІЇ, ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ	131
Тицька Я.О. ЕВОЛЮЦІЯ ГЛОБАЛЬНИХ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ СТАНДАРТИВ У СФЕРІ ПРАВОВОГО ПРОСВІТНИЦТВА	133
Товпица К.В. НАДУРОЧНІ РОБОТИ: ПРАВОВІ МЕЖІ ЗАЛУЧЕННЯ ТА КОМПЕНСАЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ В УКРАЇНІ ТА МІЖНАРОДНІЙ ПРАКТИЦІ	136
Цикура Д.В. ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ДІАЛОГУ В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	138
Чорний Д.Д. РОЗВИТОК АЛЬТЕРНАТИВНИХ МЕТОДІВ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ У ГОСПОДАРСЬКОМУ ПРОЦЕСІ	140
СЕКЦІЯ 2: МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ТА ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЩОДО ВОЄННИХ КОНФЛІКТІВ	143
Бабін Б.В. ПРАВА ЛЮДИНИ ТА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА ПЕРСПЕКТИВА МІЖНАРОДНОЇ КРИМСЬКОЇ ПЛАТФОРМИ	143
Бакай І.А. ЗАХИСТ ПРАВА ВЛАСНОСТІ ПІД ЧАС ВІЙНИ: ПРАКТИКА ЄСПЛ ЩОДО ВІДШКОДУВАННЯ ЗБИТКІВ ЗА ЗРУЙНОВАНЕ МАЙНО	145
Видрич К. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДОГОВІРНИХ ВІДНОСИН ОБ'ЄДНАНЬ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН З ІНОЗЕМНИМ ЕЛЕМЕНТОМ В УМОВАХ МІГРАЦІЙНОЇ КРИЗИ	147
Горбатенко В.С. ВІДСТУП УКРАЇНИ ВІД ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ЗА ЄВРОПЕЙСЬКОЮ КОНВЕНЦІЄЮ З ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ОГЛЯД ПРАКТИКИ ЄСПЛ	150
Кожухова О.Т. ПРАВО НА ЖИТТЯ В УМОВАХ ВІЙНИ: СТАНДАРТИ ЄСПЛ	153
Линник Т.В. СУЧАСНІ ПРАВОВІ МОДЕЛІ РЕАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА	155
Політова А.С. ГЕНОЦИД ЯК ЗЛОЧИН ЗА ЕТНІЧНОЮ, НАЦІОНАЛЬНОЮ, РАСОВОЮ ЧИ РЕЛІГІЙНОЮ ОЗНАКОЮ: СУЧАСНИЙ СТАН В УКРАЇНІ	159
Савенко Н.І. ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПОВОДЖЕННЯ З ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНИМИ	163
Юсупов В.А., Ченшова Н.В., Величко Д.М. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ УКРАЇНИ ЩОДО ЗАХИСТУ ДІТЕЙ У ЗБРОЙНОМУ КОНФЛІКТІ	165
СЕКЦІЯ 3: КЛІМАТИЧНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ ТА ПРАВА МАЙБУТНІХ ПОКОЛІНЬ	169
Гафткович Р. ДИСКРЕЦІЙНІ ПОВНОВАЖЕННЯ У ПОЛІЦЕЙСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ: ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ	169
Григор'єва В.В., Григор'єва А. ЗАХИСТ ПРАВ ТВАРИН В УМОВАХ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ	170
Єрмакова К., Драна Д.С. КЛІМАТИЧНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ У ДЕРЖАВІ, ЩО ВОЮЄ: ВИКЛИКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	173
Іващенко В.О. ЕКОЛОГІЧНІ ПРАВА ГРОМАДЯН ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ В УМОВАХ ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ	175
Камардіна Ю.В. ВПЛИВ ЗМІН КЛІМАТУ НА НЕРІВНІСТЬ ДОСТУПУ ДО ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ МІЖ КРАЇНАМИ ТА СОЦІАЛЬНИМИ ГРУПАМИ	177
Камінська Н. БЕЗПЕКОВА ФУНКЦІЯ ДЕРЖАВИ ЯК ОСНОВА ПРАВОНАХОДИМОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВИ	180
Ковейно Ю.В. КЛІМАТИЧНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ	183

Малишева Н.Р. ДОСТУП ДО ЕКОЛОГІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: МЕЖІ ОБМЕЖЕННЯ ТА НОРМАТИВНІ ВИМОГИ ПРОЗОРОСТІ	186
Петрик І.В. CLIMATE FINANCE VULNERABILITY INDEX ЯК ІНСТРУМЕНТ ОЦІНКИ КЛІМАТИЧНОЇ ТА ФІНАНСОВОЇ ВРАЗЛИВОСТІ КРАЇН	188
Ренко Д.І. ЕКОЛОГІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВ У КОНТЕКСТІ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН: ПРАВОВИЙ ТА ЕТИЧНИЙ АСПЕКТИ.....	192
Шамсутдінов О.В. КРИМІНАЛІЗАЦІЯ ПОРУШЕННЯ ВИМОГ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ПОШИРЕННЮ ІНВАЗІЙНИХ ЧУЖОРІДНИХ ВИДІВ	194
Шебаніц В.Ф. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КЛІМАТИЧНОЇ СПРАВЕДЛИВОСТІ	198

Андрушак Д.С
студентка 2 курсу, спеціальності 081 Право, інституту права та безпеки
Одеський державний університет внутрішніх справ
Науковий керівник: Ковбан А.В.,
к. ю. н., доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін,
Одеського державного університету внутрішніх справ
ORCID ID <https://orcid.org/0000-0002-0272-1798>

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦІ ЖІНОК В УКРАЇНІ

Правове регулювання праці жінок в Україні становить важливий елемент системи національного трудового права, оскільки спрямоване на забезпечення реальної рівності між чоловіками та жінками, охорону материнства, створення безпечних і сприятливих умов праці, а також на попередження дискримінації у сфері трудових відносин. Проблематика правового регулювання жіночої праці набуває особливої актуальності у контексті трансформацій трудового законодавства, імплементації стандартів Європейського Союзу, а також соціально-економічних викликів, пов'язаних зі змінами на ринку праці, розвитком гнучких форм зайнятості й посиленням міграційних процесів.

Основою правового регулювання праці жінок є Конституція України, яка в ст. 24 [1] закріплює принцип недопущення будь-яких форм дискримінації та гарантує рівні права і можливості жінок і чоловіків, у тому числі в сфері праці та оплати праці. Трудове законодавство України — насамперед Кодекс законів про працю України [2] — конкретизує цей принцип, встановлюючи додаткові гарантії, спрямовані на охорону репродуктивного здоров'я жінок, забезпечення їх соціального захисту та підтримку у період вагітності та догляду за дітьми.

Важливою складовою правового регулювання є норми, що встановлюють заборону використання праці жінок на роботах зі шкідливими, небезпечними та важкими умовами праці. Стаття 174 КЗпП [2] прямо передбачає обмеження щодо застосування праці жінок на роботах, пов'язаних із підземними роботами або роботами, що можуть завдати шкоди репродуктивній функції. Це сприяє формуванню безпечного виробничого середовища та зниженню ризиків для здоров'я працюючих жінок.

Особливу увагу законодавець приділяє гарантіям для вагітних жінок та жінок, які мають дітей. Так, ст. 178 КЗпП [2] встановлює заборону направляти вагітних жінок у відрядження та залучати їх до надурочних, нічних робіт чи робіт у вихідні дні. Стаття 179 КЗпП [2] визначає право жінки на відпустку у зв'язку з вагітністю і пологами тривалістю 126 або 140 днів (залежно від ускладнень), а також право на відпустку для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку з гарантією збереження місця роботи. Особливо важливою є охорона здоров'я матері: Закон України «Про охорону праці» (ст. 10) [3] прямо зобов'язує роботодавця забезпечити жінці умови праці, що не становлять небезпеки для її здоров'я або здоров'я майбутньої дитини.

Стаття 184 КЗпП [2] забороняє звільняти вагітних жінок, одиноких матерів і жінок, які мають дітей віком до трьох років, за ініціативою роботодавця, окрім випадків ліквідації підприємства. Це положення має ключове значення для стабільності трудових правовідносин і гарантує жінці соціальну захищеність у період вагітності та материнства.

Не менш важливою є сфера забезпечення рівної оплати праці. Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» [4] 2005 року встановлює заборону будь-якої дискримінації у сфері праці, включаючи дискримінацію за ознакою статі при оплаті праці, прийнятті на роботу, підвищенні по службі чи доступі до професійної освіти. Незважаючи на це, статистика Державної служби зайнятості та дослідження МОП свідчать, що в Україні зберігається гендерний розрив в оплаті праці, що вказує на необхідність подальшого вдосконалення механізмів реалізації принципу рівності.

Міжнародні стандарти, ратифіковані Україною, є невід'ємною складовою правового регулювання праці жінок. Україна взяла на себе зобов'язання забезпечувати вимоги Конвенції МОП № 103 [7] та № 183 [8] про охорону материнства, а також Конвенції МОП № 111 [9] щодо недискримінації у сфері праці. У межах імплементації європейських стандартів Україна також орієнтується на положення Директиви ЄС 2006/54/ЄС [10], що визначає принципи рівного ставлення до чоловіків та жінок у питаннях зайнятості, доступу до професійного навчання та умов праці.

Окремої уваги потребує питання узгодження національних норм із сучасними тенденціями ринку праці. Зокрема, актуальним є розвиток дистанційних і гнучких форм зайнятості, які значно спрощують поєднання професійної діяльності з виконанням сімейних обов'язків. Водночас проблема гендерних стереотипів та прихованої дискримінації 111111 при прийнятті на роботу залишається поширеною, особливо щодо жінок репродуктивного віку або матерів із малолітніми дітьми.

Таким чином, правове регулювання праці жінок в Україні є розвинутою та багаторівневою системою, що ґрунтується на поєднанні конституційних гарантій рівності, спеціальних трудових норм та міжнародних стандартів. Попри наявність значної кількості законодавчих гарантій, на практиці все ще існують проблеми, пов'язані з недостатнім контролем за дотриманням трудових прав жінок, низьким рівнем правової обізнаності, дискримінацією та стереотипізацією ролі жінки у суспільстві. Подальший розвиток трудового законодавства має бути спрямований на посилення правового захисту жінок, удосконалення механізмів відповідальності за дискримінацію, розширення соціальних гарантій для працюючих матерів, а також повну імплементацію європейських та міжнародних стандартів щодо забезпечення гендерної рівності у сфері праці.

Список використаних джерел

1. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96>
2. Кодекс законів про працю України: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
3. Закон України «Про охорону праці» від 14.10.1992 р. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text.
4. Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» від 08.09.2005 р. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15>
5. Закон України «Про відпустки» від 15.11.1996 р. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80#Text>
6. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Переліку важких робіт і робіт зі шкідливими та небезпечними умовами праці, на яких забороняється застосування праці жінок» від 24.06.2016 № 461. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0051-94#Text>
7. Конвенція МОП № 103 про охорону материнства (переглянута), ратифікована Україною. - Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_122
8. Конвенція МОП № 183 про охорону материнства, 2000 р., ратифікована Україною. - Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_122#Text
9. Конвенція МОП № 111 про дискримінацію в галузі праці та занять, 1958 р. - Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_161
10. Директива Європейського Парламенту та Ради 2006/54/ЄС від 05.07.2006 р. щодо імплементації принципу рівних можливостей і рівного ставлення чоловіків та жінок у сфері зайнятості та професійної діяльності. - Режим доступу: <https://rm.coe.int/16803040d8>

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПРАВА**

Накове видання

Права людини в умовах воєнного стану: прикладний аспект
Збірник матеріалів I Всеукраїнської науково-практичної онлайн
конференції

(українською, англійською мовами)

Маріупольський державний університет (м. Київ)

12 грудня 2025

Упорядники: Вікторія Григор'єва
Юлія Камардіна

*Редакція не несе відповідальності за авторський стиль праць,
опублікованих у збірнику.*